

Rapport om samfundsansvar

2015

Handling til forskel

Hos PensionDanmark er samfundsansvar en naturlig og vigtig del af vores daglige arbejde.

Som non-profit leverandør af arbejdsmarkedsforankrede pensions- og sikringsordninger løfter vi nemlig et væsentligt samfundsansvar. Det gør vi i kraft af, at være brede lønmodtagergruppers vigtigste supplement til førtidspension, folkepension og ATP samt i forhold til forebyggelse.

Men vi vil også gå videre og være et selskab, der finder nye og innovative løsninger på vigtige samfundsproblemer – hvad enten det er nye måder at finansiere klimavenlige investeringer, etablere forebyggende sundhedsordninger eller at være frontløber i digitalt samarbejde mellem det offentlige og private. Det er konkrete investeringer, produkter og systemer, der i sidste ende gør en mærkbar forskel for vores medlemmer.

Medlemmerne – og deres familier – skal sikres gode og gennemtænkte pensioner og sikringsordninger. Og med tiltag inden for sundhed, forebyggelse og efter- og videreuddannelse bidrager vi til, at de kan få flere gode år på arbejdsmarkedet.

Samtidig ønsker vi at være Danmarks mest omkostnings-effektive pensions-selskab. Derfor er PensionDanmarks forretningsmodel fokuseret på digitale løsninger, der er med til at sikre en effektiv administration.

Balancen var ved udgangen af 2015 på 183 mia. kr., og formuen er investeret i aktiver verden over. Vi har et ansvar, for at vores penge er investeret på en ordentlig måde – og for PensionDanmark er det ikke blot et ansvar, det er også en mulighed for at sikre værdien og mindske risikoen ved vores investeringer.

Igennem de seneste år har vi været med til at fremme og udvikle en række finansieringsmodeller, som styrker danske virksomheders vækstmuligheder. Det bidrager til at sikre medlemmerne gode afkast, mens investeringerne bidrager til at løfte vigtige samfundsmæssige udfordringer og fremme beskæftigelsen. Den vej vil vi fortsætte i de kommende år.

Torben Möger Pedersen
Adm. direktør, PensionDanmark

Penge fra medlemmerne – til medlemmerne

Det er medlemmernes penge, som PensionDanmark administrerer. Derfor sikrer PensionDanmark, at omkostningerne er så lave som muligt, og at medlemmerne og deres pårørende får de forsikringspenge, de har krav på, hvis uheldet er ude.

PensionDanmark er et kundejet pensionselskab og har derfor udelukkende fokus på at sikre værdi for medlemmerne. Det betyder bl.a., at omkostningerne skal være så lave som muligt. For jo mindre til omkostninger, jo mere til pension.

I 2016 blev administrationsomkostningerne pr. medlem sat ned til 297 kr. Dermed har PensionDanmark reduceret omkostningerne med en fjerdedel (99 kr.) siden 2013 – og samtidig forbedret kundeservicen.

Vi arbejder aktivt på at sikre, at medlemmet eller de efterladte får de penge fra forsikringerne i pensionsordningen, de har krav på. Ikke alle medlemmer er måske klar over, hvad de har ret til, hvis uheldet er ude. Derfor sikrer vi via samkøringer med offentlige registre, at medlemmerne eller de pårørende automatisk kontaktes, når de har ret til en udbetaling – frem for at de skal kontakte os. På den måde er medlemmer og de pårørende sikre på altid nemt og hurtigt at få deres penge – også selvom de skulle have glemt forsikringerne.

Registersamkøringer hjælper medlemmer og pårørende

Sundhedsdatastyrelsen samkører Landspatientregistret for kritiske sygdomme med PensionDanmarks medlemsbase. Sundhedsdatastyrelsen skriver ved et match mellem registrene til PensionDanmarks medlemmer med oplysning om at tage kontakt til PensionDanmark for udbetaling af forsikringen på typisk 100.000 kr.

PensionDanmarks digitale samarbejde med kommunerne sikrer, at medlemmer, der tilkendes offentlig førtidspension, også får en supplerende førtidspension, en skattefri engangssum på 100.000 kr. og en opsparingssikring fra PensionDanmark.

Dødsfald registreres via samkøringen af PensionDanmarks medlemsoplysninger med CPR-registret. Herefter udbetales dødsfaldssummen på typisk 500.000 kr. automatisk fra PensionDanmark til de efterladte.

Via samkøring med databaser i Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering identificeres medlemmer med sygefravær over fire uger. De får besked om mulighederne for hjælp i PensionDanmark Sundhedsordning.

Samkøringen med Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering sikrer også, at medlemmer i fleksjob får besked om opsparingssikringen, som betyder, at de fortsat sparer fuldt op til pension, selv om de er gået ned i løn. Samtidig orienteres de om forsikringsmulighederne i pensionsordningen.

Gebyrfrit at flytte pension i PensionDanmark

Medlemmerne skal ikke betale gebyr, hvis de i forbindelse med jobskifte vil flytte pensionsordningen fra PensionDanmark til et andet selskab. Det er nemlig gratis at flytte pensionen til og fra PensionDanmark – uanset opsparingens størrelse. Det sikrer, at medlemmer kan skifte job uden at skulle bekymre sig om dyre pensionsgebyrer og understøtter dermed også mobiliteten på arbejdsmarkedet. Rekordmange medlemmer – over 27.000 – flyttede i 2015 deres pension enten til eller fra PensionDanmark.

”Lige pludselig en dag var der sat 100.000 kr. ind på min konto. Det blev jeg megaglad for.”

Blikkenslager Erling Dam Hansen, der har fået en forsikringsudbetaling fra PensionDanmark efter en blodprop.

297

kr.

Det er, hvad medlemmerne i PensionDanmark betaler i administration i 2016.

A woman with blonde hair tied back, wearing a dark polo shirt with a small red logo on the sleeve, is looking down at a laptop screen. The background is a bright, out-of-focus indoor setting.

En sund investering for alle

PensionDanmark har et stærkt fokus på sundhed og forebyggelse. Det bidrager til at sikre medlemmerne flere gode år på arbejdsmarkedet til glæde for den enkelte, virksomhederne og samfundsøkonomien.

Da chauffør Ole Kusk var sygemeldt med et hold i nakken, var han ved at opgive håbet om nogensinde at komme tilbage i arbejde. Men så fik han et brev. Her stod, at der kunne være hjælp at hente via hans sundhedsordning i PensionDanmark. Ole ringede ind og talte med en sygeplejerske. Hun fik afklaret hans situation og hjalp ham i et behandlingsforløb med fysioterapi. I dag er han tilbage i job.

Ole Kusks historie viser, hvorfor PensionDanmarks fokus på medlemmernes sundhed og forebyggelse er en sund investering for alle parter. Et godt helbred har først og fremmest betydning for medlemmernes livskvalitet og deres mulighed for at blive på arbejdsmarkedet. Men det betyder samtidig også, at virksomhederne har adgang til

værdifuld arbejdskraft, og at samfundet kan spare udgifter til sygedagpenge og førtidspension.

PensionDanmarks medlemmer arbejder som faglærte og ufaglærte. Ofte har medlemmerne fysisk krævende job, og skader i bevægeapparatet – som Ole Kusks – er den hyppigste årsag til førtidspension. Derfor tog PensionDanmark for over ti år siden initiativ til, at medlemmerne dækkes af en forebyggende sundhedsordning som en del af deres pensionsordning.

Det er arbejdsmarkedets parter, der aftaler om sundhedsordningen skal være en del af pensionsordningen. Det er den i dag for de fleste af medlemmerne. Sundhedsordningen er målrettet medlemmernes behov, og formålet er at forebygge, at medlemmerne slides ned på grund af arbejdet, og at mindre skader ender i lange sygemeldinger, kronisk sygdom og i værste fald førtidspension.

Forebyggende behandlinger og hurtig diagnose

Konkret giver sundhedsordningen medlemmer, der fx har problemer med ryggen eller nakken, adgang til tværfaglige behandlinger hos en fysioterapeut, kiropraktor, massør eller zoneterapeut. Behandlingerne finder sted på 125 sundhedscentre fordelt over hele landet. Der er ingen

19

dage er den gennemsnitlige ventetid til første undersøgelse med hurtig diagnose. I det offentlige sundhedssystem er ventetiden i gennemsnit 39 dage.

krav om lægehenvi-
sning, og det betyder, at adgangen til de forebyggende behandlinger er nem og hurtig.

Sundhedsordningen omfatter også hurtig diagnose, der hjælper syge medlemmer med at finde ud af, hvad de fejler. Hurtig diagnose sikrer, at de hurtigt kommer i gang med den rette behandling – uden unødigt ventetid.

Medlemmerne har også adgang til telefonisk sundhedsrådgivning med bl.a. psykologhjælp og misbrugsrådgivning.

Forbedret sundhedsordning

PensionDanmark etablerede i 2015 et team af sygeplejersker, der kan rådgive medlemmer, der er langtidssygemeldte, eller som er i risiko for at blive det. Medlemmerne hjælpes med en bred vifte af indsatser (tværfaglige behandlinger, diætist, psykolog, hurtig diagnose etc.), der giver dem bedre muligheder for at blive i jobbet.

I løbet af 2015 blev sundhedsordningens telefoniske psykologhjælp udvidet til også at omfatte personlige samtaler, hvis medlemmet har problemer på jobbet som fx mobning eller stress og ved private problemer som skilsmisse eller dødsfald.

PensionDanmark tilbyder hjælp til syge medlemmer

PensionDanmark har siden december 2014 samarbejdet med Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering om at samkøre data om sygefravær og fleksjobansættelser. Samarbejdet betyder, at sygemeldte medlemmer, der har mere end fire ugers fravær, samt medlemmer, der er registreret som fleksjobbere, vil modtage et brev fra Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering.

Her opfordres de til at kontakte PensionDanmark, så de kan få rådgivning om de relevante tilbud eller ydelser, som de er berettiget til. Fx kan langtidssyge medlemmer få rådgivning om deres muligheder i sundhedsordningen. Og medlemmer i fleksjob kan blive informeret om, at de har ret til en opsparringssikring i PensionDanmark.

Sundhedstest

Medlemmerne kan som noget nyt tage en sundhedstest på PensionDanmarks hjemmeside. Her får de beregnet deres *Body Age* – og afhængig af deres svar får medlemmerne tilbud om hjælp via sundhedsordningen.

”Jeg er kommet tilbage på arbejdsmarkedet igen. Jeg ved ikke, om det var sket, hvis jeg ikke var kommet i kontakt med sygeplejersken.”

Chauffør Ole Kusk om hjælpen fra PensionDanmark, da han var sygemeldt.

Afkast og arbejdspladser

Investeringer i byggeri og infrastruktur sikrer ikke bare medlemmerne et godt afkast, men bidrager også til vækst og beskæftigelse i Danmark. Det samme gør udviklingen af nye finansieringsmodeller til virksomhederne.

I 2015 blev spaden stukket i jorden til en ny retsbygning i Svendborg, et boligbyggeri på Islands Brygge i København og en ny ejendom til Rigspolitiet i Glostrup.

Ejendomsinvesteringerne har til formål at sikre medlemmerne gode, stabile afkast i en lang årrække. Men samtidig giver de job i opførelsesperioden og er dermed eksempler på, hvordan PensionDanmarks investeringer på en og samme tid kan bidrage både til medlemmernes

pensionsopsparing og til vækst og beskæftigelse i Danmark.

Det samme gælder for en række af de finansieringsmodeller for danske virksomheder, som PensionDanmark har været med til at fremme og udvikle. På den ene side skaber modellerne nye investeringsmuligheder for PensionDanmark, og samtidig styrker de virksomhedernes finansierings- og vækstmuligheder.

PensionDanmark har i 2015 via fonden Copenhagen Infrastructure II investeret i yderligere et biomassefyret kraftværk i England (det tredje i rækken), som Esbjerg-virksomheden Babcock & Wilcox Vølund skal være med til at opføre, drive og vedligeholde. Desuden er der – ligeledes gennem fonden Copenhagen Infrastructure II – investeret i en ny havmøllepark i den tyske del af Nordsøen, hvor Siemens Windpower i Danmark skal levere turbinerne.

2

mia. kr. om året vil PensionDanmark investere i ejendomme.

”PensionDanmarks investering betyder utroligt meget for vores murere, vores tømrere og vores struktører i forhold til at komme i beskæftigelse.”

Formand John Schmidt, 3F Esbjerg, om PensionDanmarks investering i nyt domicil til Semco Maritime i Esbjerg, der blev overdraget til virksomheden den 1. december 2015.

PensionDanmarks investeringer i Danish Climate Investment Fund og i Danish Agribusiness Fund i samarbejde med IFU og den danske stat er med til at styrke danske virksomheders eksportmuligheder – til gavn for vækst og beskæftigelse herhjemme. Det samme er tilfældet med PensionDanmarks samarbejde med Eksportkreditfonden om lån til danske eksportprojekter.

Finansiering til virksomhederne

- Foruden investeringer i børsnoterede danske aktier har PensionDanmark – gennem fonde – investeret i aktier i knap 140 danske virksomheder – primært mindre og mellemstore.
- PensionDanmark har investeret mere end 1 mia. kr. i danske virksomhedsobligationer samt – sammen med forskellige banker – deltaget i direkte udlån til danske virksomheder for et tilsvarende beløb.
- PensionDanmark har investeret 200 mio. kr. i Klimainvesteringsfonden og andre 200 mio. kr. i Danish Agribusiness Fund, som investerer i projekter i udviklingslande, som danske virksomheder leverer viden og teknologi til.
- PensionDanmark har via Eksport Kredit Fonden stillet 10 mia. kr. til rådighed for finansiering af eksportordrer til danske virksomheder.

Fokus på ejendomme

PensionDanmark har en ejendomsportefølje på 13 mia. kr. fordelt på ejendomme inden for erhverv, bolig, retail og OPP-projekter. I de kommende år vil PensionDanmark investere omkring 2 mia. kr. yderligere om året i ejendomme. Flere af ejendomsinvesteringerne er i nybyggeri, som giver nye job i opførelsesperioden.

Krav når PensionDanmark bygger

Totalentreprenøren og alle underleverandører forpligtes til at være omfattet af dansk overenskomst – enten gennem medlemskab af relevant arbejdsgiverforening eller gennem tiltrædelsesoverenskomst med et eller flere relevante forbund. Byggepladsen gennemføres som ”Mønsterarbejdsplads”, og der skal beskæftiges et passende antal lærlinge.

Ansvarlige investeringer

PensionDanmark lægger stor vægt på at være en aktiv og ansvarlig ejer. Det gælder særligt identifikation af nye og innovative løsninger til finansiering af direkte investeringer i vedvarende energi og energiinfrastruktur. Og en erkendelse af, at selskaber, som lever op til samfundets forventninger i forhold til miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige forhold, også på lang sigt vil være de bedste investeringer for PensionDanmarks medlemmer.

At være en ansvarlig investor komplementerer og styrker målene om at sikre de bedst mulige afkast for medlemmerne på lang sigt. Veldrevne virksomheder med styr på både finansielle og ikke-finansielle risici reducerer risikoen for PensionDanmark som investor og kan også øge værdien af investeringerne på sigt.

Balancen var ved udgangen af 2015 på 184 mia. kr., og formuen er investeret i en række forskellige aktivtyper. Selvom den overordnede politik for ansvarlige investeringer

gælder for alle PensionDanmarks aktiver, bliver den konkrete tilgang tilpasset afhængigt af, om det fx er en børsnoteret aktie eller en vindmøllepark.

Arbejdet med ansvarlige investeringer hviler på tre ben, som alle understøtter målet om at sikre medlemmerne det højeste mulige afkast samtidig med, at PensionDanmark løfter sit ansvar som investor: Engagement i omverdenen, screening og aktivt ejerskab.

PensionDanmark følger de FN-støttede principper for ansvarlig investering, som danner et godt udgangspunkt for arbejdet med ansvarlige investeringer. Derudover har bestyrelsen vedtaget specifikke retningslinjer for ansvarlige investeringer, der er baseret på generelt accepterede normer og gældende konventioner.

Engagement i omverdenen

For at skabe solide afkast til medlemmerne er PensionDanmark afhængig af, at der findes attraktive virksomheder og projekter at investere i. Det gør sig særligt gældende, når renten er så lav, som den har været de seneste år.

Derfor er PensionDanmark i dialog med myndigheder og andre interessenter om samfundsmæssige udfordringer, og hvordan private investorer kan være med til at finde

228

selskaber var vi i dialog med i 2015.

nye og innovative løsninger på dem. Det udvider på den ene side investeringsmulighederne for PensionDanmark, samtidig med at der bidrages til at få løst samfundsmæssige opgaver og udfordringer.

Dette gælder i særlig grad for investering i klima-venlige teknologier og projekter. I 2015 blev der givet tilsagn til to nye projekter gennem Copenhagen Infrastructure Partners (CIP) fond II, hvor PensionDanmark er medinvestor:

Brite (CIP II)

Biomassefyret kraftværk i Storbritannien på 39MW i samarbejde med danske B&W Vølund.

Veja Mate (CIP II)

Tysk havmøllepark på 402 MW.

De nye projekter supplerer eksisterende aktiver – herunder Anholt og Nysted Havmølleparker, landbaserede vindmølleparker i USA og Storbritannien samt en række projekter under opførelse – herunder et transmissionsanlæg i Tyskland, to andre biomassefyrede kraftværker i Storbritannien og en havmøllepark ud for Skotland.

PensionDanmark har dermed ultimo 2015 investeret i eller givet tilsagn om at investere i vedvarende energiinfrastruktur svarende til 21,5 mia. kr. PensionDanmark har

>

Hermes EOS

Hermes EOS er et engelsk konsulentfirma, som på vegne af en kreds af investorer indgår i dialog med virksomheder verden over. PensionDanmark har valgt at bruge Hermes EOS til at repræsentere sig, da det er meget ressourcekrævende at løfte denne opgave alene – ligesom outsourcingen giver adgang til højt kvalificerede sektor- og landespecialister. Hermes EOS taler også med en større vægt, når de taler på vegne af knap 50 institutionelle investorer, og dermed repræsenterer en større ejerandel af virksomheden. På side 14-15 er vist eksempler på hvordan Hermes EOS arbejder.

Nordic Statement on Innovative Climate Finance og CEO Climate Leaders Pledge

PensionDanmark var medunderskriver på erklæringen *Nordic Statement on Innovative Climate Finance*, som blev lanceret til COP21 i Paris af de nordiske regeringer sammen med en gruppe af investorer. Det er en opfordring til, at offentlige og private investorer, sammen skal finde nye og innovative finansieringsløsninger til at afhjælpe klimaændringer.

PensionDanmarks Adm. direktør Torben Møger Pedersen var sammen med CEO's fra 78 andre virksomheder med i en erklæring fra World Economic Forums CEO Climate Leaders forud for COP21. Her var budskabet, at virksomhederne er klar til at tage ansvar og en opfordring til verdenslederne om at lande en stærk aftale til COP21 i Paris.

Skat

PensionDanmark overholder skattelovgivningen i de lande, hvori PensionDanmark investerer. Det forventes ligeledes, at de selskaber, som PensionDanmark investerer i, betaler den skat, som de er forpligtet til. I Danmark betaler PensionDanmark pensionsafkastskat (PAL-skate) af alt investeringsafkast samt afgifter i form af lønsumsafgift og moms. I 2015 indbetalte PensionDanmark på egne og sine medlemmers vegne samlet 1,6 mia. kr. i skatter og afgifter til den danske statskasse.

- > dermed andele i 2.500 MW grøn el-produktionskapacitet. PensionDanmarks andel af disse vedvarende energiaktiver svarer til mere end den strøm, PensionDanmarks 684.000 medlemmer og deres familier bruger hvert år.

PensionDanmark var en aktiv deltager på COP21 i Paris, hvor PensionDanmark bidrog med investorsynspunkter på klimafinansiering. PensionDanmark var i forbindelse med COP21 medunderskriver på flere opfordringer til handlinger, som WEF's CEO Climate Leaders Pledge for Action, Nordic Statement on Innovative Climate Finance samt Paris Pledge, hvor en række ikke-statslige aktører forpligter sig til handling for at realisere målene fra Paris-aftalen.

Fælles for disse statements er et budskab om, at private investorer har en vigtig rolle at spille, når det handler om at udbrede klimavenlig teknologi. Det kræver stabile rammevilkår for investeringer, og at de offentlige midler til klimafinansiering bruges til at mindske politiske og regulatoriske risici for investorer – fx ved brug af blended finance som i Klimainvesteringsfonden, hvor den danske stat, IFU og danske pensionskasser er gået sammen om at investere i klimarelaterede projekter i udviklingslande.

Screening

PensionDanmark screener løbende de børsnoterede investeringer (aktier og obligationer) for overholdelse af bestyrelsens retningslinjer for ansvarlig investering i forhold til arbejdstager- og menneskerettigheder, miljø- og klimaforhold, korruption og god selskabsledelse. Retningslinjerne bygger på generelt accepterede normer

”Aktivt ejerskab ligger os meget på sinde. Det er vores overbevisning, at vi – gennem samarbejde med andre investorer – kan være med til at reducere risikoen ved vores investeringer og trække virksomheder i en bedre retning både for os som investor og for resten af samfundet. Men vi er også meget bevidste om, at det er en udfordrende proces, som kræver tålmodighed og prioritering.”

Adm. direktør Torben Møger Pedersen,
PensionDanmark

baseret på internationale konventioner såsom FN's menneskerettigheds-erklæring, ILO-konventionerne, Rio-deklarationen om miljø og udvikling samt FN's konvention mod korruption, som også danner baggrund for de ti principper i FN's bæredygtighedsorganisation Global Compact.

Det er den eksterne samarbejdspartner, Hermes EOS, som overvåger investeringerne i børsnoterede aktier og rapporterer til PensionDanmark om mulige brud på retningslinjerne.

For ikke-børsnoterede aktiver, som fx direkte investeringer i ejendomme, infrastruktur og fonde, er screenings-

processen en anden. Disse er ofte illikvide og karakteriseret ved at have en lang tidshorizont. Det betyder, at screeningen i due diligence-processen – før aktivet erhverves – er endnu mere detaljeret. Her vurderes blandt andet de partnere, der skal samarbejdes med – herunder om deres tilgang og politik for CSR mv. stemmer overens med PensionDanmarks forventninger og krav.

PensionDanmark er bygherre på en række ejendomme, som udlejes til private virksomheder og offentlige myndigheder. Her tages de vigtigste beslutninger allerede før det første spadestik. Når PensionDanmark opfører erhvervsbyggerier er det et krav, at bygningen kan blive bæ-

redygtigheds-certificeret. Bæredygtige bygninger er attraktive for mange virksomheder, da de giver lavere energiomkostninger og bedre indeklima. Samtidig giver det PensionDanmark større sikkerhed for, at ejendommen kan gendlejes til nye lejere. I 2015 har PensionDanmark fået certificeret domicil-byggerier til Semco Maritime i Esbjerg, NCC i Gladsaxe og Alfa Laval i Aalborg.

Byggeriet til NCC - Gladsaxe Company House - er som det første byggeri i Skandinavien blevet tildelt en DGNB Platin-certificering, der lever op til certificeringsstandardens højeste standarder til byggeriets bæredygtighed.

>

Til højre: Gladsaxe Company House er som det første byggeri i Skandinavien blevet platin-certificeret af DGNB. Certificeringen er givet på baggrund af bl.a. materialevalg, regnvandsafledning og for muligheden for at ombygge til nye lejerterper i fremtiden, som fx at omdanne fra kontor til kollegie eller hotel.

Baggrundsbillede: DolWin3 er et transmissionsanlæg, der skal transportere strøm til fastlandet fra en række havindmølleparker i den tyske del af Nordsøen. DolWin3 skal efter planen stå klar i 2017, og systemet får en samlet kapacitet på 900 MW. PensionDanmark har investeret 2,9 mia. kr. i Dolwin3.

> Aktivt ejerskab

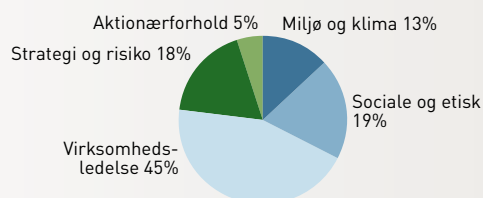
Det sidste ben – det aktive ejerskab – har en tæt sammenhæng med screeningen. Baseret på resultaterne af sidstnævnte indgår PensionDanmark – via den eksterne samarbejdspartner, Hermes EOS – i dialog med de selskaber, hvis adfærd i forhold til håndtering af miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige forhold ikke fuldt ud er i aktionærernes interesse. Ligeledes gøres indflydelse gældende ved at bruge stemmeretten på selskabernes generalforsamlinger. For danske selskaber varetager PensionDanmark selv afstemningen, mens Hermes EOS – på baggrund af PensionDanmarks stemmepolitik – står for stemmeafgivning ift. udenlandske selskaber. I 2015

stemte PensionDanmark i alt på 1.093 generalforsamlinger.

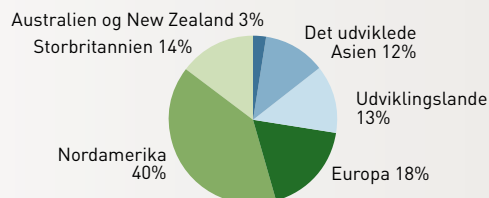
Hermes EOS fastsætter i dialog med PensionDanmark, hvilke virksomheder der skal være særligt fokus på. Det gøres blandt andet ud fra en risikovurdering, og hvor Hermes EOS' kunder samlet set har store ejerandele, således at muligheden for at trække virksomhederne i en positiv retning er størst.

Dialogen er som oftest en langvarig proces, hvor gradvise fremskridt skal anvendes til at fremme yderligere forbedringer. Særligt kan det være en udfordring, når det hand-

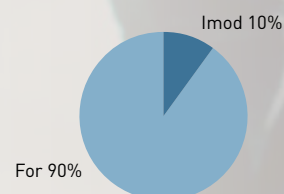
Dialog - fordelt på emner

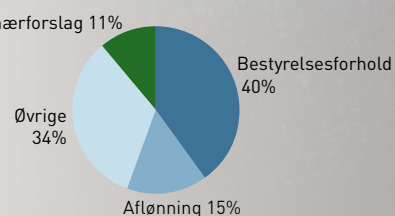
Dialog - fordelt på lande

Fordeling af stemmer for og imod selskabers bestyrelse

Afstemning imod bestyrelse - fordelt på emne

A man with a beard, wearing a dark long-sleeved shirt with a pink logo on the shoulder and blue work pants, is leaning over a roof. He is using a power drill with a yellow handle. The background is a bright blue sky with some clouds. The scene is captured in a low-angle, side-profile shot, emphasizing the man's concentration and the physical nature of his work.

ler om selskaber, hvor erhvervslivskulturen og tilgangen til god selskabsførelse er anderledes, end det der kendes fra en dansk kontekst.

For at få det bedste grundlag for at opnå resultater, foregår drøftelserne som udgangspunkt i fortrolighed, da selskaberne her er mere villige til at indgå i en konstruktiv dialog. På pensiondanmark.com kan man læse udvalgte cases på dialog med virksomhederne.

Nogle gange bærer en dialog dog ikke frugt, eller et selskab kan helt afvise at gå i dialog, og i disse tilfælde kan det føre til, at aktierne i selskabet afhændes.

PensionDanmark

Langelinie Allé 43

DK-2100 København Ø

Telefon: +45 3374 8000

Fax: +45 3374 8080

E-mail: info@pension.dk

Web: pensiondanmark.com

Publiceret marts 2016